N°. 2940 1856.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven*, *Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG 31 DECEMBER.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 30 December.

In een vijf kolommen lang artikel tracht het *Zondagsblad* de agitatie te regtvaardigen, welke de utrechtsche faktie dezer dagen in het leven heeft geroepen en door middel van welke — dat is haar zoeken — haar haan eindigen moet met koning te kraaijen. Wat ter regtvaardiging dier agitatie in het midden wordt gebragt, 't wordt vermoed zonder dat wij 't zeggen: 't zijn de gewone insinuatiën en valsche beschuldigingen, waaraan een ieder, die niet zweeren wil bij de omwentelingsmannen der utrechtsche faktie, in hare organen ten doel staat, en waarmeê zij de publieke opinie tracht te misleiden. Wij zouden dan ook van het artikel van het *Zondagsblad* gezwegen hebben, ware het niet, dat daarin eene enkele verklaring gevonden werd, die, om het gewigt der omstandigheden, verdient gereleveerd te worden en die te veronderstellen geeft, welke petitiën-storm over Nederland zal losbarsten, zoo de adressen-agitatie niet ten volle aan de verwachting beantwoordt.

Aldus dan het *Zondagsblad:*

»De politieke redactie van de *Amsterdamsche Courant* maakt zeer juiste beschouwingen over het gevaarlijke van *petitiën*, maar die hier niet ter zake dienen. Men zou haar echter onder de aandacht kunnen brengen, dat de adressen, waarover zij spreekt, wel een zeer geschikt middel zouden kunnen zijn om het indienen van »gevaarlijke petitien" te *voorkomen*.

»Ten derde acht de redactie de adressen thans doelloos en geheel overbodig. Waarom er dan zoo tegen geijverd? Wij gelooven, dat de adressen niet beoogen en niet zullen bewerken wat de *Amsterdamsche Courant* angst aanjaagt, maar tevens dat zij *niet* doelloos en *niet* overbodig zijn."

Al hadden wij het niet genoemd, dan zou men aan deze gereserveerde, maar daarom niet minder beteekenisvolle taalwendingen het *Zondagsblad* herkend hebben. Wat zij laten doorschemeren en voor te gevoelen geven, is onmiskenbaar. Met zoo vele woorden wordt daarin den lande aangekondigd, dat de adressen, die niet beoogen tot [illegible]staatsgreep aan te zetten, den Koning evenwel bewegen moeten [illegible] vertegenwoordiger van de utrechtsche faktie te handhaven in het ministerie; en dat, zoo dit doel niet bereikt wordt, er dan met petitiën op het nemen van doortastende maatregelen aangedrongen zal worden. In elk geval — onderwerping aan de eischen der utrechtsche faktie! Indien dat niet in de aangehaalde zinsneden te lezen staat, dan zijn wij den draad kwijt in de kronkeltaal van het *Zondagsblad*: uitstel van exekutie — ziedaar het meeste wat het aan Nederland gunt; maar geëxekuteerd moet het worden door de utrechtsche faktie en niets is er wat het daarvan kan verschoonen.

Waaraan men zich, overigens, bloot stelt met zich te verklaren tegen het woelen en drijven der genoemde faktie — dat blijke uit het volgende aan het adres van den geachten publicist, die gezegd wordt de vruchten zijner veeljarige studiën op politiek gebied in de *Amsterdamsche Courant* aan het publiek ten beste te geven. Dat hij dat doet — het *Zondagsblad* zet hem dat betaald met verwijten en beschimpingen als de volgende:

»De *Amsterdamsche Courant* meent, dat zij, die den Koning de bewuste dank-adressen aanbieden, het Vaderland en het Huis van Oranje, en zeker *tegenwoordig*, geen dienst bewijzen; maar wij gelooven, dat mannen als..... R., zoo *sprekende*, *minder dienst doen aan de groote zaak des Vaderlands en aan de Dynastie*, *dan de minst Koningsgezinde in 's Lands raadzaal.*

»Waarlijk, het is bedroevend, dat theorien, in de studeerkamer verkregen en niet door de practijk geijkt, zoo onbedacht onder de menigte worden geworpen. Dat hij, die dit waagt, niet berekent hoe spoedig de tijd met zijn politieken naam zal doorgaan, is te vergeven; maar *niet te vergeven is het*, *als hij*, *die het goede wil*, *zoo als*..... *R*., *daardoor het geluk op het spel zet van Vaderland en Koning*."

In het Oktober-Nommer van het *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo* is opgenomen de staat van ontvangsten en uitgaven van het jaar 1855 der genoemde Vereeniging. Daaruit blijkt, dat het bedrag der ontvangsten geweest is 3,637,454 (1), en dat der uitgaven 3,123,883; dat Nederland tot het totaal der ontvangsten bijgedragen heeft met 342,304, en tot dat der uitgaven met 275,408; dat de Vereeniging gevestigd is in Frankrijk, de fransche koloniën, Oostenrijk, Beijeren, Mecklenburg-Schwerin, Nassau, Pruissen, Posen, Saksen, Frankfort, Hamburg, België, Spanje, Griekenland, Engeland, Schotland, Ierland, de ionische eilanden, den Kerkelijken Staat, Sardinië, het lombardiesch-venetiaansch Koningrijk, Modena, Parma, Toskanen, Nederland, Zwitserland, Turkije, Kanada en de Vereenigde Staten, en eindelijk, dat zij in Nederland in 71 burgerlijke gemeenten gevestigd is.

Als van eene inrigting, die in vele opzigten nuttig belooft te zijn, maken wij melding van den onlangs te Parijs geopenden *Cercle catholique du palais du Luxembourg*. Men leest dienaangaande in het *Bulletin der Vereeniging van den H. Vincentius a Paulo*, VIII, 414:

»CERCLE CATHOLIQUE DU LUXEMBOURG.

»Wij verzoeken onze broeders in de provinciën den *Cercle catholique du Luxembourg* te doen kennen en aan te bevelen aan hunne bloedverwanten en vrienden, die zich weldra naar Parijs zullen begeven om daar hunne studiën in de regten of de geneeskunde te beginnen. Alhoewel deze *Cercle* geen liefdewerk der Vereeniging is, stelt de algemeene Raad daarin echter een groot belang. Behalve de hulp van een letterkundig kabinet biedt de *Cercle catholique* aan zijn abonnés het kostbaar voordeel van eene bijeenkomst van christelijke jongelieden, en bij al de aangename uren van een genoegelijk leven de middelen om ernstig en op eene nuttige wijze te werken. Bijeenkomsten over regtsgeleerdheid, geneeskunde en litteratuur hebben dikwerf in de week plaats. De Zondagavonden worden meer bijzonder gewijd aan de muziek en konversatie. De hartelijkste ontvangst wacht altijd de nieuwe leden, en als men zich aanbiedt onder begeleiding van eenig achtenswaardig persoon, kan men zich altijd verzekerd houden van welkom te zijn. De zalen van den *Cercle catholique* zijn sedert de maand April verplaatst naar het voormalige hotel van den consul Lebrun, 41, rue Cassette."

HET GOTHISCHE KERKMODEL VAN DEN ARCHITEKT CUYPERS (2).

Zekere Heer B. v. R. heeft onlangs in de *Amsterdamsche Courant* lucht gegeven aan de ijverzucht, bij sommigen opgewekt door onze waardeering van ontwerp en modèl der kerk te Wijk-Maastricht, die door den architekt Cuypers van Roermonde gebouwd zal worden.

Indien wij ons hadden vergenoegd met in algemeene bewoordingen het ten-toon-gestelde model van den Heer Cuypers te prijzen — dan zouden wij kunnen begrijpen, dat dit aanmerkingen kon uitlokken omtrent eene schijnbare partijdigheid, door ons ter gunste van den limburgschen kunstenaar aan den dag gelegd: maar wij hebben onze goedkeuring gemotiveerd; we hebben gezegd, waarom die kerk schoon was, en het is zeer onbillijk dat de Heer B. v. R. eenige door ons gebruikte bijvoegelijke naamwoorden uit ons opstel ligt, om ons daarmeê te beschuldigen van in dien rok geen ligchaam gestoken te hebben. De aangehaalde adjektieven zijn bij ons niets anders dan het rezumee der duidelijk door ons aangewezen deugden van het modèl.

De Heer B. v. R. spreekt wel van enkele der door ons bijgebragte motieven, maar noemt ze niet aan, en onderwindt zich de bewering, dat de door ons geprezen gothische kerk van de XIIIe Eeuw »niets anders is dan" wat de schrijver sierlijk en kursievelijk noemt »een *mengelmoes* uit de romaansche en gothische tijdvakken".

Zien wij eerst, wat er is van deze laatste bewering — dan zullen we van zelve tot eene nadere toetsing gekomen zijn van de redenen, die ons hoogen lof aan de kerk van den Heer Cuypers hebben doen geven (voor zoo ver die redenen door den Heer B. v. R. worden weêrsproken) en die ons alsnog doen verklaren, dat, zonder de verdiensten bijv. van de protestantsche kerk van den Heer van Dam (Westerkerk — te Rotterdam) over het hoofd te zien, zonder te vergeten, dat er eenig goeds is aan de katholieke kerken, in gothischen stijl, hier te lande in de laatste jaren gebouwd, — wij het modèl van den H[r] Cuypers zeer ver moeten verkiezen boven al wat er in dit vak, sedert de herleving der gothische kunst, uit noord-nederlandsche handen is gekomen.

»1° en 2°". Het hoofdportaal, het zijportaal en de »verdieping van den toren", zegt onze bestrijder, zijn in hunne geledingen romaansch; zoo ook de sokkels der zuilen. »Kortom het romaansche element is bijna overal vermengd met het gothische."

Eene opmerking vooruit, tot inlichting van den schrijver en tot vereenvoudiging van ons betoog. Wij hebben gezegd dat deze kerk het modèl was van een bouw in den gothischen stijl der XIIIe Eeuw. Wat wil dat zeggen? — dat deze kerk een gothiesch gebouw is, hetwelk de ontwikkeling van zijn stijl uit de romaansche kunst teneenenmale verzaakt? Is er een hemelsbreed onderscheid tusschen de andwerpsche L.-Vr.-kerk of de bossche St Jan en de utrechtsche S[t] Pieter — zou zelfs de schrijver van het artikel der *Amst. Courant* zich te schemeravond in *die* kerken niet vergissen: het moest voor iemand, die er op uit is de geledingen van den bouw, de profielen, te bestudeeren, toch ook geen geheim zijn, dat in de gothiek van het EERSTE tijdperk, daarentegen, trekken voorkomen, die de romaansche kunst in herinnering brengen (1). Maar de schrijver schijnt nog pas even aan die slechte periode der kunsttheorie ontsnapt te zijn, waarin men, langs den Rijn en in Nederland, van een heirleger *byzantijnsche* kerken, van ik weet niet welke portretten der S[t] Sofia droomde, die nooit bestaan hebben; het behoeft ons dus niet te verwonderen, dat hem de geschiedenis van den romaanschen stijl niet zeer levendig voor den geest staat. Hoe 't zij — wij willen den schrijver mededeelen, dat de grootste meesterwerken der romaansche kunst in onze nabijheid dagteekenen van de X[e] ... XI[e] .... XII[e] ....? neen, mijn lieve man, van de XIII[e] Eeuw! De laatste steen werd aan Keulens *Apostelkirche* gelegd toen de eerste werd ingezegend van den tegenwoordigen Dom (1248); de roermondsche Munsterkerk, die daar gerust aan toegevoegd mag worden, werd voltooid in 1224; ja, de wereldberoemde S. Maria Kathedraal van Doornik *fuit consecrata* Anno 1213. Het is dezen B. v. R. dus zoo kwalijk niet te nemen, dat hij, bij 't zien der deur- en vensteregge en portaalprofileeringen aan de ontworpen kerk voor Wijk, een familietrek met de afgesloten periode heeft gemeend te herkennen. De schrijver geeft niet op, waarin het romaansche element bestaat, dat hij in deze kerk opmerkte. Wij behoefden hem dus, strikt genomen, hier niet met meer aandringende redeneeringen te gemoet te treden. Maar wij willen, om verwaande onkunde ééns vooral den mond te sluiten, met een enkel woord, de geïnkrimineerde portaaleggen van 's Heeren Cuypers kerk bespreken.

Om te bewijzen dat deze »geledingen" romaansch zijn, onthoudt de schrijver zich (als wij aanmerkten) zorgvuldig van te zeggen hoe ze zijn. Hij doet ons echter de dienst van ons onder het oog te brengen, HOE *ze niet zijn*. En hoe zijn ze dan niet? — Ze zijn niet zoo als die op de »bestaande teekeningen van de kerken te Hal-

---

(1) Franken of Gulden? RED.

2) Het volgende opstel lag reeds sinds weken ter opname gereed. Plaatsgebrek verpligtte ons de mededeeling tot heden te verdagen.

1) De Heer B. v. R. dicht ons toe, dat wij de kerk des heeren Cuypers gezegd zouden hebben in den „zuiveren gothischen stijl", der XIII[e] Eeuw ontworpen te zijn. Dat staat, intusschen, bij ons nergens te lezen. We hebben gesproken van den „heerlijken stijl van het laatst der XIII[e] Eeuw". Misschien hadden wij ons naauwkeuriger uitgedrukt, met den stijl door eenig jaartal te kenmerken dat nader aan de helft der XIII[e] Eeuw komt; maar het is overigens bekend, dat bij ons de verschillende stijlen zich veel later ontwikkeld hebben, dan bijv. in Frankrijk, en wij doen veiligst dien eersten en voortreffelijksten gothischen stijl, te zamen met onze nederlandsche „algemeen-encyklopedische, historische en natuurhistorische litteratuur, te dagteekenen van 1250 tot 1330. Niettemin nemen wij volkomen genoegen met het predikaat „zuiver": niet in den onmogelijken zin, van *zonder verleden en zonder toekomst*, maar in dien van rein, edel, eenvoudig.

berstadt, Naumburg, enz." Van *welke* kerk te Halberstadt? — Van de St Andries-, de St Burchardi-, de St Kathrinen-, de L.-Vr.-Kerk, de St Martijn, de St Maurits, of de St Paulus? — Van *welke* kerk te Naumburg? — Van den Dom, van de St Wenzel, of van de St Mauritskloosterkerk? Waarschijnlijk, bij beiden, van de hoofdkerken. Maar dan had de schrijver wel kunnen zeggen, dat ze niet zijn als de portalen van de Nieuwe Kerk op de »Donkere Sluis" te Amsterdam, noch ook van de Mozes- en Aäronskerk op de Houtgracht aldaar. Want de schoone hoofdkerken van Halberstadt en Naumburg, beiden, kunnen hier even min geschiktelijk als bewijzen worden aangevoerd. Zij behooren gedeeltelijk tot het rom.-goth. tijdperk, gedeeltelijk tot hetgeen de Duitschers noemen »frühgothischen stijl", en gedeeltelijk zelfs tot de XIVe Eeuw: en gesteld, dat de Heer B. v. R. in de portalen eene andere inrichting heeft opgemerkt dan aan de kerk van den Heer Cuypers gevonden wordt, daarmeê zijn de andere, evenzeer duitsche, kerkportalen van de XIIIe Eeuw niet vernietigd, welke geheel met die des Heeren Cuypers over een komen. Wij halen alleen dat der St Blasiuskerk te Mühlhausen aan. Maar wat vermoeijen wij den Heer B. v. R. met voorbeelden, wier onderdeelen hij misschien bezwaarlijk kan naslaan. Keeren wij ons naar het vaderland der Gothiek, naar Frankrijk. Zien wij de portalen van Chartres en Rheims. De beeldverciering een oogenblik wegdonkende, vinden wij het portaal der hoofdkerk van Rheims in principe te bestaan uit opvolgende, regthoekig *en retrait* geplaatste, puntbogen; in welke hoeken de schalken op vercierende zuiltjens zijn aangebragt, die men, in later tijdperk, inniger verbonden heeft aan de regtstanden der bogen, om meer ingewikkelde geledingen uit deze deurwelven te winnen (Zie de St Nikolaaskerk te Jüterbog, enz. enz.). Het kapelportaal van het aartsbisdom te Rheims heeft, op kleine schaal, volkomen hetzelfde profiel. De kerk van Chartres biedt almede hetzelfde profiel in zijn portaalplan aan: en de Heer Cuypers eindelijk had, dunkt ons, slechter keuze kunnen doen, dan deze doorluchtige voorbeelden te volgen. De Heer Cuypers heeft voor zijne portalen hetzelfde beginsel aangenomen, dat door de tamelijk goed gereputeerde XIIIe-eeuwsche bouwmeesters van Rheims en Chartres is gevolgd. Den Heer Cuypers kan het niet onaangenaam wezen van zijne kerken te hooren beweeren, dat zij niets beter zijn dan het »mengelmoes" van Rheims en van Chartres.

»De steller van den besproken" aanval in de *Amsterdamsche Courant* heeft de goedheid te zeggen, dat »wij wel bekend schijnen te zijn met de »bouwkundige terminologie" : daar de eene beleefdheid de andere waard is, spijt het ons van hem hetzelfde niet te kunnen getuigen. Hij gebruikt het woord *sokkel*; maar daar hij *à propos* van geledingen (*moulures*) dit woord gebruikt, komt het allezins waarschijnlijk voor, dat de steller bedoelt de *bazementen* der zuilen. Bedoelde hij werkelijk de *sokkels*, waarop de zuil (de schacht met haar kapiteel en bazement) staat — dan zouden wij wel gaarne vernomen hebben, aan welk romaansch monument de Heer Cuypers, bepaaldelijk, zijne, uit hun aard, zeer eenvoudige sokkels bij vergissing, en in plaats van aan eenig gothiesch gedenkteeken, zou ontleend hebben. En wat nu der bazementen betreft: de Heer B. v. R. behoort te weten, dat de romaansche, in den regel, slechts met zwakker profiel naar het zeer bekende en verspreide attische bazement gevolgd zijn; terwijl het gothische een gants ander, meer gedrukt, tevens krachtiger en scherper profiel heeft: en dit laatste had juist de Heer Cuypers voor zijne modelkerk gekozen.

Ziedaar nu wat de hoofdgrieve betreft: het romaansche element, dat de Heer Cuypers, bij vergissing, in zijne gothische kerk zou hebben aangebragt.

Onder onze motieven tot toejuiching van 's Heeren Cuypers model, wil de mindere helling der daken van de zijbeuken onzen bestrijder maar volstrekt niet smaken: deze zou »onder den geesel der scherpe kritiek verdienen te vallen." Gelukkig is die geesel nog niet opgeheven; en wij zijn dus voor het »vallen" der daken van den Heer Cuypers nog in het minst niet bevreesd. Maar wat nu die mindere helling betreft — de schrijver zegt de zijdaken zijn »te vlak", maar hij vergeet te zeggen, hoe weinig graden, boven de 90°, de hoek, gevormd door het dak met den buitenmuur, uiterlijk hebben mag. Die redenering geeft dus geen vat, en kan niet bestreden worden. Maar de schrijver schijnt niet opgemerkt te hebben, dat de zijdaken, indien ze de beukwelven bedekken op de wijze zoo als het voor deze en eene menigte gothische kerken is aangenomen, *altoos* veel vlakker dan het kruisdak zijn; en dat wel, om twee redenen: vooreerst zijn ze minder aan den onstuimigen vloed van hagel, sneeuw en regen blootgesteld; ten tweede lossen zij niet tegen de lucht en het licht; en men weet, dat de gothische Kunstenaars ook daarom zoo rijzig en hoog gaande dakvorsten en slanke torenspitsen maakten, omdat, in onze dikwijls graauwe, altijd eenigzins dampige lucht, de zware, vierkante, massaas, waarmede de moderne bouwmeesters ons tegenwoordig weêr beschenken, zeer grof en onedel zich voordoen en, op het gemoed van den toeschouwer, zelfs een benaauwenden indruk maken. Om nog niet te spreken van het godsdienstig *élan*, dat in die torens en middendaken is uitgedrukt. En dat wij geen redenering *à priori* konstrueeren, bewijzen de zijdaken der *Notre-Dame* te Parijs, der hoofdkerken van Bourges, Chartres en Freyberg, der kloosterkerk van Doberan, ook der St Jan van den Bosch, en eene menigte anderen. Die bij onzen uitgever het nieuwe ontwerp van Statz voor de L.-Vrouwe-kerk te Kevelaar gaat zien — zal ook daar een aanmerkelijk verschil in de helling van midden- en zijdaken aantreffen.

Indien de door ons aangewezen waterlijst een *hoognoodig* sieraad is (want wij hebben de goede trouw de drukfout *hoogmoedig* aldus te korrigeeren) — dan is zij er niet te minder harmoniesch om aangebragt; en mag men zich verwonderen, dat de *Renaissance*-mannen zich, tot groot ongerief der meeste gevels, bij ons, sedert de tweede helft der XVIIe Eeuw, van die »hoognoodige" lijst geheel ontslagen hebben. Wat de onduidelijkheid van het profiel dier lijst en van sommige *détails* in het model aangaat — het kan met die klagt den schrijver wel geen ernst zijn, die begrijpen moet, dat dit model als eene architektonische voorstelling van een aanstaand gebouw, en geenszins als een peuterwerkje van houtsnijkunst te beschouwen is. Die profielen zullen wel teregt komen; en als de Heer B. v. R. geen geduld heeft tot ze voor de metselaars te Wijk in het groot zijn uitgeslagen, dan kan hij zijn hart hier in Amsterdam inmiddels aan de vijf duizend lijstprofielen ophalen, waarmede onze onzinnige burger architekten en timmerlui de platte entablementbonken afsluiten, die zij, met verkrachting van de allereerste bouwbeginselen, voor onze kepervormige daken spijkeren.

»En wat het goedkoope aangaat" — eerlang wordt de kerk te Wijk aanbesteed; dan kan de Heer B. v. R. daar meêr van hooren. Wij twijfelen ook geenszins, of hij zal den Heer Cuypers bereid vinden, hem, omtrent het geheim der goedkoopte van goede vormen, inlichtingen te geven, die uit de ondervinding geput zijn. Inzonderheid, wat aangaat de gewelfskonstruktie, kunnen zij, die nooit den moed hebben gehad een steenen gewelf over de kerkpanden te slaan, maar altijd met latten, gips, riet en pleister hebben gewerkt — meer als koekebakkers dan als architekten — zich moeilijk een redelijk denkbeeld maken. Indien niettemin, in verband hiermeê, de Heer B. v. R. eenige beredeneerde aanmerkingen op de *konstruktieve deelen* der kerk van den Heer Cuypers had gemaakt, dan zou dit misschien eenig nut voor den bouwmeester en voor ons hebben kunnen opleveren; wij hadden er iets uit kunnen leeren: maar nu hij eenvoudig *verklaart*, dat we daar »minder in te huis" zijn, moeten we gelooven, dat de steller zich zelven aan de ondeugende liefhebberij, die hij ons verwijt, van namelijk »onkundigen zand in de oogen te werpen", heeft willen schuldig maken.

En nu, ten slotte, onze dank aan de redaktie van de *Amst. Courant*, dat zij, om den wille van het artikel des Heeren B. v. R., van hare gewoonte is afgegaan, en met een stuk over gothische bouwkunst hare klassieke kolommen heeft gesteund; zoodat zij ons in de gelegenheid gesteld heeft nog eens terug te komen op het schoone werkstuk eens nog jongen meesters, van wien het vaderland regt heeft grootsche bijdragen voor onzen kunstroem te gemoet te zien.

De *Staats-Courant* deelt de volgende verbetering mede nopens het berigt van Zr. Ms. konzul-generaal te Alexandrië, voorkomende in de *Staats-Courant* van den 25 dezer.

De afgebakende lijn, waarvan het onderzoek aan den heer Conrad is opgedragen, en waarvan in dat berigt melding wordt gemaakt, is niet die van het hoofd kanaal door de landengte van Suez, maar van een zij- of zoetwater-kanaal, hetwelk den Nijl met het hoofd-kanaal moet verbinden.

Men verneemt met leedwezen, dat de zoo verdienstelijke als hooggeachte gewezen gezant der Nederlanden te Parijs, de generaal Fagel, den 26 dezer aldaar in hoogen ouderdom is overleden. (*Amst. Ct.*)

Z. M. heeft benoemd tot burgem. in de provincie Groningen: te Groningen, J. Slot; Haren, L. F. Jorissen; Grijpskerk, mr. A. J. Hesselink; Hoogkerk, L. J. Stratingh; Bierum, J. G. Bleeker; Loppersum, P. W. Tichelaar; Bedum, mr. C. H. F. van Naerssen; Usquert en Warffum, P. F. L. Plaat; Bellingwolde, L. Kars; Vlagtwedde en Onstwedde, mr. F. Roessingh; Oude-Pekela, T. Borgesius; Veendam, D. H. Bosscher; Wildervank, mr. H. J. Engelkens; Appingadam, mr. J. Potter van Loon; Beerta en Nieuweschans, C. G. Plaat; in Zuid-Holland, te Dirksland, P. Zaaijer; Melissant, Onwaard en Roxenisse, L. van Es; in Noord-Holland: te Zuid- en Noordschermer, P. Olij Cz.; in Utrecht: te Woudenberg, M. Lagerwey; IJsselstein, A. G. baron van Reede tot Ter Aa; in Drenthe: te Zuidlaren, jhr. mr. P. A. G. de Milly; eervol ontslagen als burgem. der gem. Melissant, Onwaard en Roxenisse, R. Zaaijer; Zuid- en Noordschermer, B. Geel; IJsselstein, D. Voortman, op zijn verzoek; als heemraad van het polderdistrikt de Circul van de Ooy (Gelderland) D. van Breemen, en als ontv. der dir. bel. en acc. te Middelharnis, behoudens aanspraak op pensioen, G. J. E. van Nikkelen Kupper; mede op hun verzoek.

Z. M. heeft benoemd tot konsuls der Nederlanden, de heeren: J. Borradaile, te Calcutta; J. G. Volkart, te Bombay; W. H. Read, te Singapore; W. van der Spar, te Point de Galle, op Ceylon, en F. Schlüsser, voor Mauritius.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Maandag 29 December.

In den aanvang dezer zitting heeft de Kommissie voor de Verzoekschriften verslagen uitgebragt op eenige in hare handen gestelde adressen, met welker konkluzie, strekkende om die ter ter griffie neder te leggen ter inzage van de leden, de Kamer zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

Daarna heeft de Kamer in behandeling genomen de Staatsbegrooting voor 1857. Aan de algemeene beschouwingen namen deel de heeren: van Nispen van Pannerden, van Rijckevorsel, van Dam van Isselt en de minister van Finantiën.

De hoofdstukken I en II, betreffende *het Huis des Konings* en *de Hooge Collegiën van Staat en het Kabinet des Konings*, zijn achtereenvolgens, zonder beraadslagingen, met algemeene stemmen aangenomen.

Over hoofdstuk III (*Departement van Buitenlandsche Zaken*) had eene diskussie plaats tusschen de heeren: Regout, Cremers, van Meeuwen en den minister van Buitenlandsche Zaken. Het hoofdstuk is met algemeene stemmen aangenomen.

Bij de beraadslagingen over hoofdstuk IV (*Departement van Justitie*) voerden het woord de heeren: van Rhemen van Rhemenshuizen, van Eijsinga, van Andringa de Kempenaer, van Dam van Isselt, van Rijckevorsel, Cremers, Cost Jordens en de minister van Justitie; waarna dat hoofdstuk met algemeene stemmen aangenomen werd.

De hoofdstukken VI en VII (*Departementen voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz* en *voor Roomsch-katholijke Eeredienst*), werden achtereenvolgens met algemeene stemmen, zonder beraadslaging, aangenomen.

Nadat de heeren: Paspoort van Grijpskerke, van der Lek de Clercq, van Rijckevorsel, van Swinderen, Cremers en de minister van Marine over hoofdstuk VIII (*Departement van Marine*) het woord hadden gevoerd, is dat hoofdstuk met 34 tegen eene stem, namelijk die van den heer Cremers, aangenomen.

Op morgen ten elf ure zullen de beraadslagingen voortgezet worden.

ALKMAAR, 28 Dec. Ter kaasmarkt van 24 dezer waren aangevoerd 96 stapels kaas, wegende te zamen 20124 Ned. ℔. De prijs was: kleine *f* 29.75, kommissie *f* 27, Middelb. *f* 26.75 per 50 Ned. ℔.

LUXEMBURG, 24 Dec. Wij leven hier thans als 't ware in Rusland. Sedert eergisteren wordt geen enkel buitenlandsch blad aan de geabonneerden uitgereikt, wanneer de procureur van den Staat niet bevorens zich overtuigd heeft, dat het niets gevaarlijks behelst. Een nieuw ambtenaar, tegen eene bezoldiging van een franc daags, is aangesteld om de bladen aan de post af te halen, naar het parquet te brengen, en vice versa. Te Diekirch is de procureur eveneens met dat hooge toezigt belast. Doch de zaak wordt gecompliceerd op de grenzen, waar men bladen leest, zonder dat er procureurs zijn. Men heeft echter een middel gevonden om daarin te voorzien; de ontvangers hebben namelijk in last bekomen de bladen te lezen en te onderzoeken; ten einde dit te kunnen doen, zijn zij geregtigd de bladen twaalf uren in hunne bureaux te houden, zoodat de bezorging er van in de meeste gevallen eerst later plaats vindt. Dit moge al dan niet wettig zijn, daarom bekreund men zich niet! Dezen maatregel zijn wij ongetwijfeld verschuldigd aan den procureur-generaal, den heer Augustin, van wien reeds gesproken is bij het vlugtige overzigt onlangs van de mannen van den dag in dit groothertogdom gegeven. Ik zal welligt wel doen er thans niet meer van te zeggen, want zoo ik u de waarheid vertelde, zoudt gij mij beschuldigen van gemis aan gematigdheid en waardigheid. Voor den oogenblik zij het voldoende u te zeggen dat hij de jongste der raadsheeren is en de functien van procureur-generaal uitoefent; volgens de constitutie moest hij die functien gratis vervullen en evenwel geniet hij sedert drie jaren de bezoldiging van procureur-generaal, die veel hooger is dan die van raadsheer.

De drukkers der oppositie-bladen hebben slecht eene concessie erlangd, welke voor intrekking vatbaar is, voor de uitoefening van hun beroep; niettemin zullen die bladen voortgaan met te verschijnen. Dank zij de tusschenkomst van den procureur-generaal, heeft een groot aantal vreedzame burgers de weldaden der nieuwe wet op de drukpers ondervonden. De boek- en plaathandelaren, enz. concessien voor de uitoefening van hun beroep moetende hebben, zoo zijn ook de gendarmes aan de confiseurs, de goudsmeden, die vergulde gebeden-boeken verkoopen, de winkeliers, die schrijfboeken met van prenten voorziene omslagen verkoopen, de debitanten van kalenders, enz. kennis gaan geven, dat zij zich van eene concessie moesten voorzien. Een commissionnair (boodschaplooper) dezer stad, belast met het rondbrengen van allerlei soort van brieven van kennisgeving, is door de politie aangehouden, toen hij bezig was uitnoodigingen ter bijwoning eener begrafenis rond te brengen; hetzelfde was het geval met een bediende of looper van een boekhandelaar alhier, die de bestellingen aan huis der kalanten bezorgd. Beide hebben zich van eene concessie moeten voorzien. Zoo ook heeft de Regering concessiën zien vragen tot het houden van processiën. Meer dan 600 aanvragen zijn gedaan, welke thans zich aan de formaliteiten van eene gedetailleerde instructie moeten onder-

werpen. De heer Eyschen, onze minister van Justitie, die niet gedacht had, dat die wet zulke gevolgen na zich zoude slepen, heeft de armen ten hemel geheven, toen hij iedereen zich tot hem zag wenden. Men verzekert ook, dat ten gevolge van deze buitensporige handelingen van den procureur-generaal, deze in den ministerraad ontboden is geworden, om eene vermaning en eene aanbeveling tot gematigdheid te ontvangen. Hoewel mij dit gezegd wordt door de vrienden van den tegenwoordigen stand van zaken, durf ik er geen geloof aan hechten; in elk geval zoude die aanbeveling niet veel vrucht hebben gedragen, gelijk men kan opmaken uit den nieuwen maatregel tegen de buitenlandsche drukpers genomen.

De *Echo d'Arlon* is ll. Zondag op nieuw in beslag genomen, voor de overname van een artikel van de Haagsche *Echo Universel*, betreffende onze staatkundige aangelegenheden.

Laastelijk heb ik u gesproken over de tot de leden der oppositie, ambtenaren enz., gerigte uitnoodiging om te verschijnen in het kabinet van den heer Eyschen, voor het afleggen van den eed op de nieuwe constitutie. Ik verneem dat de heer Mathieu, voormalig afgevaardigde van Wiltz, schepen dier stad en plaatsvervangend regter bij het vredegeregt van het kanton Wiltz, geen gehoor gegeven heeft aan die uitnoodiging en aan den prins stadhouder zijn ontslag der verschillende betrekkingen, welke hij waarnam heeft aangevraagd. Dit is een nieuw bewijs van het abnormale in onzen toestand. De Orangisten van gisteren vindt men aan de zijde der oppositie terwijl de afvallige revolutionnairen de werktuigen van het absolutisme geworden zijn. De heer Mathieu behoort tot het getal der eersten; hij zegt dan ook bij de ontwikkeling der beweegredenen voor zijn ontslag, tot den prins: »De stand der zaken is thans geheel anders dan in 1830. Toenmaals was ik benoemd geworden tot schepen der stad Wiltz, doch mijn geweten stond mij niet toe den toen gevorderden eed af te leggen: de eeuwigdurende uitsluiting van het huis van Oranje, — omdat ik dat stamhuis als ons souverein huis beschouwde. Ik heb die functien dus niet aanvaard; een lid van de tegenwoordige regering, die toenmaals bij mij de stappen gedaan heeft, om mij dien eed te doen afleggen, zou het u kunnen bewijzen."

Dat lid is de heer Simons, in die dagen Belgische districts-commissaris, thans onze eerste minister. De heer Mathieu heeft nog geene beslissing ontvangen op zijn ingediend ontslag.

Men verneemt nog niets van de toekomstige kieswet en de zamenstelling van den staatsraad. Volgens zekere geruchten, waarvoor ik echter niet wil instaan, zoude de regering een voorloopig budget voor slecht drie maanden vaststellen. Men zoude dus kunnen veronderstellen dat men binnen drie maanden de nieuwe staten zal bijeenroepen.

(*N. R. Ct.*)

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst. Cour.*:

PARIJS, 29 Dec. Volgens de *Assemblée nationale* verwacht men dat Rusland heden een ontwerpen kompromis zal teekenen, waarbij aan het Bolgrad-konflikt een einde wordt gemaakt. Morgen (Dingsdag) worden de konferentiën geopend, en naar men vermoedt, zal overmorgen een protokol worden geteekend.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 December. De gevolmagtigden der groote mogendheden hebben hun brief van oproeping nog niet ontvangen, doch dit uitstel mag geen ongerustheid inboezemen, daar alles voor de opening der konferentiën gereed is, en alle voorloopige onderhandelingen geëindigd zijn. Terwijl de engelsche pers haar kolommen vulde met de hevigste uitvallen tegen Rusland, toonden lord Palmerston en lord Clarendon zich zeer toegeeflijk in de diplomatieke onderhandelingen, hetgeen is kunnen blijken uit de aan Rusland toegestane vergoeding voor den afstand van Bolgrad. Evenzoo in de zwitsersche quaestie. De londensche bladen spuwen vuur en vlam tegen Pruissen; maar in de onderhandelingen voegt lord Palmerston zich bij de onderteekenaars van het protokol van 1852 om de regten van Pruissen te erkennen, en den helvetischen bondsraad te verpligten, voorloopig de koningsgezinde gevangenen in vrijheid te stellen. De diplomatie denkt, dat tegenover deze houding der groote mogendheden, de bondsraad zich tweemaal bedenken zal, alvorens zich te wagen aan een oorlog met Pruissen.

Men spreekt van een nieuw voorstel, dat van onze regering uitgegaan is en ten doel zou hebben de gevangenen los te laten, evenwel onder beding dat zij uit Zwitserland kunnen verbannen worden. Deze schikking zou de nationale eigenliefde van beide partijen mogelijk kunnen voldoen. Men verzekert dat Pruissen daarin heeft toegestemd; het is te verwachten dat de Bondsraad zich even verzoenendgezind betoonen zal. Een telegrafiesch berigt uit Bern meldt althans, dat Dr. Furrer met eene geheime zending naar Frankfort vertrokken is, die men van vredelievenden aard gelooft. Evenwel worden van beide kanten de krijgstoebereidselen voortgezet.

De zwitsersche dagbladen voeren intusschen een taal, die bloed en slagting ademt. Zie hier eenige staaltjes:

De *Courrier du Commerce* zegt:

»Wij hebben nog onverbeterlijke koningsgezinden in ons midden; wij weten niet welke plannen zij smeden; maar wat wij wel weten is, dat als die geheimzinnige intriganten er in slagen om op onze grenzen een storm te verwekken, zij het eerst door dien storm verslagen zullen worden. Wij zullen naar de grenzen snellen om voor den heiligen vaderlandschen bodem te overwinnen of te sterven; maar alvorens onze haardsteden te begeven *zullen wij althans zorgen geen verraders achter ons te laten*.

»Die heeren spelen een stout spel met den landsvrede; dat zij intusschen niet beproeven ons ten tweede male van ons moeijelijk werk af te lokken. Zij zouden in ons klein land een vreeselijke wraakneming doen ontstaan."

De *National Suisse*:

»De Koningsgezinden moeten even als eenige hunner oude vrienden een adhaesie onderteekenen aan den noodzakelijken zegepraal der republiek; zoo niet, als de oorlog uitbreekt, en wij naar de grenzen trekken, *wee dan den verdachten*, die achter ons zouden willen blijven!"

Het blad geeft in hetzelfde Nummer een zamenspraak van dezen inhoud:

»Wat zoudt gij doen als de koningsgezinden; weerstand bieden aan de stem der vaderlandsliefde voorgaven onze haardsteden te willen bewaken, terwijl wij naar de grenzen waren gerukt? — Wat ik doen zou, onnoozele hals? Wilt gij mij dan niet begrijpen? Heden spreek ik alleen, maar zoo ik morgen geroepen werd om den oorlog te bestieren, aarzel ik niet te verklaren dat ik de regels van de oorlogskunst zou opvolgen, waarvan de eerste is, naar ik meen, *geen vijand in den rug te dulden*?"

Is het mogelijk onbeschaamder en openlijker tot moord aan te hitsen?

De jongste berigten uit Indië berigten de onderteekening van het handelstraktaat, dat de heer Montigny, onze konzul te Shangai in China, belast was met het koningrijk Siam te sluiten. Het is niet de eerste maal dat Frankrijk in regtstreeksche betrekking met Siam staat. De abt Choisy heeft er reeds in 1685 een zending voor Lodewijk XIV verrigt, en een verslag van zijn reis uitgegeven, dat zeer merkwaardig is. Toen bestond er een witte olifant, waarvoor het hof en het volk den grootsten eerbied koesterden; het dier werd door vier mandarijnen opgepast, die hem met groote waaijers frischheid toewuifden, met bladeren hem de vliegen van het lijf joegen en met hem uit wandelen gingen, wanneer zij zijn hoofd met zonneschermen tegen de hitte beveiligden. Hij at uit gouden schotels en dronk uit marmeren met ivoor ingelegde bekkens. Terzelfder tijd was daar een andere olifant, bekend onder den naam van prins-olifant, welke door den Koning bereden werd en uitmuntend gedresseerd was. Voor ieder ander dan zijn voorstellen berijder was hij stug en wild, maar als deze naderde boog hij de knie.

Het schijnt dat de olifanten sedert 1685 voortgegaan zijn een gewigtige rol in de staatkunde te spelen; ten minste meerdere dagbladen bevatten dezer dagen het berigt dat de heer Montigny verscheidene malen in het paleis van den Koning van Siam heeft gebragt aan een witten olifant des Konings.

De *Univers* deelt het berigt mede, dat het konkordaat, in der tijd tusschen Rusland en den H. Stoel gesloten, en dat tot dusverre altijd geheim gehouden was, eindelijk verschenen is in het officieele blad van Polen.

De verkiezingen, die in 1857 voor het wetgevend ligchaam moeten plaats hebben, beginnen hier langzamerhand de aandacht te trekken, vooral de republikeinsche partij is druk met haar kandidaten-lijsten in de weer. Men noemt als hare drie kandidaten voor het distrikt van Parijs de heeren Recurt, Carnot en generaal Cavaignac.

Berigten uit Konstantinopel van den 18n bevestigen de vroeger ontvangen tijding van het afbreken der onderhandelingen tusschen lord Stratford de Redcliffe en Ferok Khan.

Door de turksche regering is eene leening van 35 millioen piasters gesloten.

Te Konstantinopel zijn tijdingen uit Teheran, van 17 November ontvangen, inhoudende, dat in die stad een ordonnantie van den sjah was afgekondigd, waarbij deze aan zijnen grootvizier een onbeperkte volmagt verleent om in den ernstigen toestand waarin de Staat verkeert naar bevind van zaken te handelen. Een memorandum betreffende het vertrek van den engelschen konzul, was openbaar gemaakt. De perzische krijgsmagt rukte verder op naar Kandahar en vervolgde Dost-Mahomed.

ENGELAND.

LONDEN, 28 Dec. De *Observer* deelt mede, dat Engelands nieuwe gezant bij de Vereenigde-Staten voor den 4den Maart (zijnde de dag waarop de nieuwe president het bestuur aanvaardt) te Washington zal zijn. Drie nieuwe konzuls zullen almede volgen, zoodat de diplomatieke betrekkingen met de Vereenigde-Staten met den geheel op den ouden voet hersteld zullen zijn.

Met de *Arago* verneemt men uit New-York dat telegrafische berigten uit het zuiden steeds het gevaar van een slaven-opstand doen vreezen. De angst deswege heerscht zonder grond of niet, in de distrikten algemeen. Een blad uit Indiana spreekt van eene ware paniek, welke in de midden-distrikten van Tenesse moet heerschen, omdat daar 8000 à 10,000 slaven onder het opzigt van slechts weinige blanken arbeiden. Bij Clarksville zou men de toebereidselen tot een opstand der negers, die den 24sten dezer zoude uitbarsten, op het spoor gekomen zijn. Te Nashville is de policie versterkt; neger-scholen en neger-predikatiën worden streng gestraft; eveneens was elke verzameling van negers na zonne ondergang verboden en aan de autoriteiten was magtiging gegeven, vrije negers uit andere graafschappen of gevestigde vrije negers op de geringste verdenking in hechtenis te nemen. Aldus is het in het vrije demokratische Amerika aan een aantal menschen verboden om hunne godsdienstpligten waar te nemen en ter schole te gaan onder bedreiging van strenge bestraffing, en kunnen zij op het ligst vermoeden worden in hechtenis genomen, en dat alles omdat hun huid zwart is.

— De overland-mail brengt berigten uit Bombay mede tot 3 Dec. Daaruit blijkt o. a. dat ook de britsche reserve-troepen georganizeerd waren om deel te nemen aan de expeditie naar de perzische golf. — De stad Canton is, volgens tijdingen uit Hongkong van 18 Nov. door den britschen admiraal Seymour gebombardeerd, tot straf voor eene beleediging der engelsche vlag door de Chineezen aangedaan; alle openbare gebouwen werden door de Engelschen in bezit genomen, en gedeeltelijk door hen met den grond gelijk gemaakt. Ook is een deel der chineesche vloot vernield. Te Honkong was er sprake van een engelsch-fransch-noordamerikaansch gezantschap naar Pekin.

— Te Pekin bestaat een zoogenaamde slaapstede, die in zonderlingheid alles wat het oude Parijs en de holen te Londen, alsmede de nachtverblijven te Amsterdam, in welke laatsten, op touwen hangende, men de zoetheden des slaaps geniet, overtreft. Die nachtherberg wordt Ki-moa-fan genoemd, letterlijk »het huis der kippenveeren." Dat huis bevat slechts één ruim vertrek, waarvan de vloer in zijn gansche uitgestrektheid met een laag kippenveeren bedekt is.

Bedelaars en landloopers gaan in die slaapzaal den nacht doorbrengen. Iedereen, mannen, vrouwen, kinderen, ouden en jongen worden er toegelaten, en ieder maakt naar believe zijn nest in de veeren-zee. Zoodra de dag aanbreekt moeten de slaapgasten vertrekken, en een bediende der onderneming ontvangt aan de deur het door het tarief bepaalde slaapgeld.

Aanvankelijk gaf de administratie kleine dekens; maar de bezoekers namen van lieverlede de gewoonte aan ze mede te nemen en de aktionnarissen van het gesticht bespeurden, dat zij een onvermijdelijken ondergang te gemoet snelden, waarom zij, om aller belangen te gemoet te komen, één groote vilten deken lieten maken, die de geheele zaal kon bedekken.

Des daags wordt ze opgeheschen en vormt een reusachtig verhemelte of tent. Zoodra des avonds de slapers in de veeren zijn gedoken, laat men de deken door middel van katrollen neerdalen en ieder steekt zijn hoofd door de daarvoor opzettelijk gemaakte openingen. De reizigers, die de Ki-moa-fan beschreven hebben zeggen niet hoe men doet als er meer slapers dan gaten in de gezellige deken zijn.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 30 December.

BEVALLEN (24 Dec.): A. M. Wertz van Doornen, geb. Rocquette, D. — (26 Dec.): J. I. Plaat, geb. de Kruyff, Z. — (27 Dec.): G. A. E. Reydon, geb. Sterke, Z.

OVERLEDEN (23 Dec.): J. Volgraaf, geb. Hartog, 87 j. — D. Tjelubes, 27 j. — (24 Dec.): G. J. A. Mijnssen, 41 j. — (25 Dec.): C. Swaan, 15 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 29 Dec. Belg. leen. 2½ pc. 54⅞, Obligatiën 3 pc. 72½; id. 4½ pc. 96⅞; Spanje 1—3 pc. 23¼, Binnenl. 3 pc. 38; Romeinen 5 pc. 85; Oostenrijk Met. 5 pc. 77; id. Nat. 5 pc. 78⅝.

PARIJS, 29 Dec. Fransche 4½ pc. —.—; 3 pc. 66.—; 4½ pc. Spanje 24; 3 pc. id. 39, 5 pc. Met. —; Rom. Leen. 86.

LONDEN, 29 Dec. Cons. 93⅞; Spanje uit. 3 pc. 41½; id. 1½ pc. 24¼; Rusl. 5 pc. 107; id. 4½ pc. 96½; Holl. 4 pc. 97; id. 2½ pc. 66; Sard. 5 pc. 88½; Braz. 101; Peru 4½ pc. 77; Gren. uitg. 7; id. werk. 21; Mexiko 3 pc. 21; Portugal 3 pc. 46; Ecuador 14½; Venezuela 35; Wissel op Amst. —.—; Hamburg —.—.

WEENEN, 29 Dec. Met. 5 pc. 81½; id. 4½ pc. 71½; Bank-Aktiën 1030; Credit Anst. 316; Wissel op Londen 10.19; Amst. —; Parijs —; Goud —; Zilver 6½.

BERLIJN, 29 Dec. 3½ pc. Pr. Staatschuld —; 4½ pc. Rusland —; id. 5 pc. 104.

HAMBURG, 29 Dec. Spanje 1½ pc. 30⅜; id. 3 pc. 22½; Rusl. 5 pc. 99; 4½ pc. 89; 3 pc. Mexikanen 16; Noord-Duits. bank 99; Wissel op Londen 3/m. —; Amst. —.

FRANKFORT, 29 Dec. 5 pc. Met. 76½; 1½ pc. Spanje binnenl. 23; id. 3 pc. 37½; Wissel op Londen 118; Parijs 92½; Weenen 111½; Amsterdam 100.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

	pCt.	27 DEC. 4½ u.	29 DEC.		4½ u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld a	2½ pCt.	63¼	63¼	a	63⅜	63 15/16
Dito Dito	3	75⅛	75	"	75⅛	
Dito Dito	4	94 5/16	94¼	"	94 5/16	
O. I. Leening 1844	4		93⅜	"		
Amortisatie	3½	89	89¼	"	89⅜	89¼
Handel-Maatschappij	4½			"		
Aand. Arnh. Spoorweg	4½			"		
Dito Hollandsche dito				"		
Obligatiën	4½			"		
Maatschappij van Weld.	4	59	59	"		
Aand. Ned. Bank.		155		"		
België, Certifikaten	4½			"		
Dito *Rothschild*	2½	51	51	"	51 1/16	
Frankrijk, Obligatiën	3	[illegible]	62½	"		
Spanje, Onbep. Stukken	1¼	23⅝	23 7/16	"	23½	
Nieuwe	3		44 1/16	"		
Binnenlandsche	3	37⅜	37 7/16	"	37½	
Cert. Coup. Sp. Com.		5 7/16	5 5/16	"	5½	5 5/16
Amortisable Schuld				"		
Portugal, te Londen	3	44⅞	44⅞	"		
Dito Uitgestelde				"		
Rusl., bij *Hope en C°.*	5	104½	104	"	105	104
Dito A°. 1828—1829	5	102⅞	102⅝	"	103	
Negot. 1831 en 1833	5	92⅛		"		
Nieuwe Engelsche	4½	92 5/16	92⅞	"	93	
Negot. 1840	4		83	"	83⅜	
Dito *Stieglitz*	4	82½	82⅝	"	82⅞	
Dito Nieuwe	4			"		
Certifikaten te Hamburg	5			"		
Inschr. op 't Grootboek	6			"		
Dito Certifikaten	6	62⅛		"		
Polen, Obligatiën	4	75⅞	76	"		
Aandeelen 1835		151⅛	151⅛	"		
Oostenrijk, Metalliek	5	72⅞	72 11/16	"	72⅝	
Dito Nationale	5	74	73¾	"	74	73 11/16
Dito 1847	2½	37⅞	37⅞	"	37 15/16	
Dito 1851 en 1852	2½	37⅞	37⅞	"	37 15/16	
Dito Nieuwe	5	83⅜	83½	"	83 11/16	83 9/16
Dito 1854	5	83⅜	83½	"	83 11/16	83 9/16
Weener Bank	5			"		
Dito	4			"		
Aand. met Loting fl. 250	f			"		
Nieuwe dito 1854			311	"	312	
Pruiss. Aand. 1854	3½	204	204	"	204½	
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				"		
Dito Orig.				"		
Napels, Cert. bij *Rotsch.*	5			"		
Sardinië, te Londen	5			"		
Denemarken, dito	5			"		
Louisiana, te Londen	5		98	"		
Braziliё	5			"		
Dito 1843	5	96⅞	96⅞	"		
Mexiko, te Londen £ 100	3	19 9/16	19½	"	19⅝	
Dito Onbepaalde	3	19 9/16	19½	"	19⅝	
Peru	4½			"		
Grenada, dito à £ 100	3	21¼	20 15/16	"	21⅛	
Dito Uitgestelde			6 5/16	"	6⅝	
Ecuador			13⅞	"		
Venezuela, te Londen	4½	35	34⅝	"	35	
Dito Uitgestelde	1¼	14 5/16	14 1/16	"		
Grieken, Bl. à £ 100	5			"		

N. 5 pc. Stieglitz 93 5/16, ⅜, ½; O. 94, ¼; Thes. 102½; Met 72½; Prost 66, 67½; Rot. 118; Gren. onb. 20 15/16, 21⅛; Ecuador onb. 13⅞; Venezuela onb. 34⅝, 35.

Binnenlandsche fondsen prijshoudend, russische op nieuw gevraagd, spaansche, oostenrijksche en zuid-amerikaansche fondsen prijshoudend.

Koers van het geld: Beleening 5 pCt.; Prolongatie ½ 6 pCt.; Disconto 5½ p.Ct.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f 54⅞	Livorno	2/m.	f 39
"	zigt	" 55⅛	Napels	"	" 82
Bordeaux	2 m.	" 54⅛	Petersburg	"	" 1.81
"	zigt	" 54⅞	Weenen	6/w.	" 32¼
Madrid	3/m.	" 234	Augsburg	"	" 35 5/16
Cadix	"	" 234	Frankfort	"	" 28
Sevilla	"	" 233	Hamburg	2/m.	" 31 1/16
Bilbao	"	" 233	"	zigt	" 35⅝
Lissabon	"	" 39⅛	Londen	2/m.	" 11,52½
Porto	"	" 39⅛	"	zigt	" 11,65
Genua	2/m.	" 45	Rotterdam	"	" ⅛

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 29 December.

GRAANMARKT.

Tarwe en Rogge tot nagenoeg vorige prijzen aan consumptie verkocht, als van Tarwe: 127 ℔ o. wb. Pools. f 470, 126, 128 ℔ b. dito f 410, 435, 129 ℔ n Rijn f 370; 131 ℔ o. Rostocker f 420; 128 ℔ n. Geldersche f 325, 136/2 ℔ n. Bovenl. f 335; 131/2 ℔ dito f 315.

Van Rogge: 120 ℔ Amerik. f 260; 119 ℔ Zweedsche f 235; 117 ℔ Petersburg. f 218; 141/2 ℔ n. Inl. f 208; 118, ℔ dito f 208; 116 ℔ dito f 202.

Garst in een deen: 98, 99, 100 ℔ Vriessche Winter f 164, f 166, 168; 97 ℔ Vriessche Zomer f 154; 107 ℔ Knobbe f 193.

Haver zonder handel.

Boekweit stil: 117, 118 ℔ Holst. f 215, 218.

Koolzaad in veil. Bes. Deensch 806 £. Op 9 vaten Olie dadelijk 87½; Sept. en Oct. ek. 77½. *Raapolie* op 6/w; f 51½; Vliegend f 51, ½, 1; 1° Sept., Oct., Nov. en Dec. f 45; 1° Mei ek. f 49, 8½. *Lijnolie* op 6/w. f 40½; Vliegend f 39, 1° Sept., Oct., Nov. en Dec. ek. f 39½; Maart en April f 38½; Mei f 38. *Hennepolie* op 6/w. f 48½. *Raapkoeken* per 1040 st. f 88, *Lijnkoeken* per 104 st. f 9, 14.

ANTWERPEN, 29 Dec. Van *Koffij* zijn 700 b. Braziel ex *Melanie Isabelle* en 300 b. dito ex *Rubens* verkocht.

Granen gesouteneerd doch zonder groote zaken. Syrische Tarwe f 14½, blanke Zeeuwsche dito f 44½ a 14½, roode Inl. Tarwe gehouden op f 15 a 15¼ per 80 kilo en inl. Rogge f 8¼ per 70 kilo. Eene partij Haver op Maart bedong f 16½ per 100 kilo

BEZIERS, 26 Dec. *Voorloop* met weinig handel, 3/6 disp. 192 fr. per 24 pcs; in den loop der maand fr. 189, op de 4 eerste maanden fr. 185.

St.-PETERSBURG, 7/19 Dec. *Talk* heden a 155 r. te koop. nadat 155 a 156 r. op Aug. gedaan is. — *Hennip.* Rein niet onder 29 r. gedaan, doch zoude gaarne 28½ r. geboden worden. — *Granen* zonder handel. Cubanca Tarwe op Mei a 11 r te bekomen. Rogge op 6 r. gehouden. — *Koers* op Amsterdam 338¼ a ¾.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 27 Dec. Buykes, Ambarawa, Batavia - Kraeft Peter, Akyab, l. v. Falmouth

HELVOET, 27 Dec. Hövig, Louis, Batavia, l. v. Brouwershaven.

BROUWERSHAVEN, 28 Dec Crevecour, Koophandel, Batavia naar Rotterdam.

BATAVIA, 4 Nov. Smit, Diligence, Hansen, IJstroom, de Roever, Jan van Brakel, Ruiga, Stad Leiden, Doornbosch Borchers, Schoenverbond, Bakker Gzn., Atlas, de Wijn, Willemina en Clara, Kooy: Pollux, Boelhouwer, Theodora Machtilda, Jochems, Australia, alle 10 Amst.

UITGEZEILD:

TEXEL, 27 Dec. Brouwer, Jonkvrouw Geertrui, Bahia.

HELVOET, 27 Dec. Hagens, Jan Daniël, Batavia via Brouwershaven.

CARGA-LIJSTEN.

ROTTERDAM.

CARDIFF, Sophie, P. L. Schep: 3467 staven IJzer, W Kolkman, te Dordt.

HULL, Irwell, Cross: 964 staven, 24 platen, 523 bundles IJzer, W. Kolkman, te Dordt.

——, Swanland, Nortier. 132 platen, 180 bundles, 100 staven IJzer, W. Kolkman, te Dordt.

Advertentiën.

Heden overleed tot mijne en mijner behuwd kinderen groote droefheid, Mejufvrouw MARIA ANTOINETTE BROUWER, vroeger Weduwe van den Heer JACOBUS DRABBE, en laatstelijk Echtgenoote van

F. G. VAN ROOSMALEN.

DELFT, den 27 December 1856. (2801)

(2804) De Bouw-Commissie der O. L. V. kerk op de Keizersgracht alhier brengt bij deze ter kennis, dat heden zijn **UITGELOOT Vijf Aandeelen**, ieder van *Duizend Gulden*, van de Geld-Negotiatie ten behoeve van den opbouw der voornoemde Kerk, zijnde de Nos. 15, 25, 26, 34 en 40, welke van af 1°. Januarij 1857 tegen intrekking der Aandeelen met derzelver alsdan nog onverschenen Coupons zullen worden afgelost ten huize van den ondergeteekende President, alwaar ook betaald zullen worden de Coupons, vervallende [illegible]

[illegible] SWINKELS, *President.*

29 Dec. 1856. A. J. DE VOYS, *Secretaris.*

De Zalf en Pillen van Holloway, werken op eene verbazende wijze ter genezing van *zeere* of *zieke beenen*. F...... M...., in de Warmoesstraat te *Amsterdam* woonachtig, had gedurende acht jaren zeven zweren aan een zijner beenen, waaruit zich onophoudelijk vocht ontlaste, en welke kwaal hem zeer ellendig en ongelukkig maakte. Vele geneesmiddelen werden op hem beproefd, doch alle te vergeefs, terwijl zijn toestand hoe langer hoe meer verslimmerde. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van Holloway, en na de verordeningen dessewegens, gedurende ruim twee maanden stiptelijk opgevolgd te hebben was hij volmaakt genezen, en is nu in staat beter dan ooit zijne beenen te gebruiken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 6.75, f 13.50, f 20.50.

Potjes Zalf à f 0.80, f 1.85, f 3.00, f 7.05, f 13.85, f 22.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij L. J. GROOTENDORST, depôthouder te *Utrecht*, G. VERHAART, depôthouder te *Prinsland* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depôthouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloways Etablissement.* (2592)

De Heer VAN LEEUWEN, Koopman te Zevenhuizen, berigtte ons dezen morgen, dat zijn Kind door de Revalenta genezen is; het was zoo verzwakt, dat de hoop het te zullen behouden slechts weinig steun in zijne dieet vond; gelukkig heeft hij nog in tijds besloten de Revalenta te proberen. Hij vertelde ook, dat er meer Kinderen in Zevenhuizen door genezen waren.

J. A. KLINGER & C°.

ROTTERDAM, 17 December 1856.

DU BARRY'S REVALENTA werkt zoo gunstig op den gezondheidstoestand van den gebruiker, dat zelfs kwalen die men denkt met de spijsvertering in geen verband te staan, als: jicht, hoofdpijn, zwaarmoedigheid, duizeligheid, verlies van geheugen, ligthoofdigheid en soortgelijke gewaarwordingen zeer spoedig geneest; hierin ligt geene overdrijving, men beproeve het slechts. (280[illegible])

(2800) Aan eene **Dorpschool** in Noord-Braband wordt verlangd, een **R. C. ONDERMEESTER** van den 3den of 4den Rang, in staat de beginselen der Fransche taal te onderwijzen. Men adressere zich met vrachtvrije brieven onder lett. P. aan den Boekhandelaar J. J. VAN TURNHOUT te Breda.

(2802) Bij J. D. VAN KALMTHOUT Gz., Muziekmeester te Tholen, is op *franco* aanvraag, contante betaling per postwissel of coupon voor f 3.25 te bekomen, en wordt *franco* toegezonden:

De Muzijkale Catechismus der grondbeginselen der Muzijk, en **Eerste beginselen van het Orgelspel**, behandeling der Registers en gebruik van het Pedaal, met 104 opvolgende Orgeloefeningen van ZÖLLNER & RINCK.

Deze schoone werken worden liefhebbers van het Orgelspel aanbevolen.

Heden is bij den Uitgever C. L. VAN LANGENHUYSEN van de pers gekomen en aan de respectieve Inteekenaren verzonden:

DE DIETSCHE WARANDE.

Tijdschrift voor Nederlandsche Oudheden en Nieuwere Kunst & Letteren,

BESTUURD DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

2e Jaargang, N° 6 — November en December, waaraan is toegevoegd de algemeene inhoud, titel en omslag, ter kompletering van den jaargang 1856.

Verschillende oorzaken hebben de uitgave van dit nommer vertraagd; daartoe behoort ook vooral dat het merkelijk meer druks bevat dan gewoonlijk. Intusschen vertrouwt de Uitgever dat de Heeren Inteekenaren het niet [illegible] zullen lezen. Ziehier eene opgave van den inhoud:

NEDERLANDSCH GEDEELTE.

Het standbeeld van Lourens Coster. VIe Brief van Pauwel Forestier. — Der ystorien bloeme, door A. C. Oudemans (VI). Slot der legende van St Jacop den Mindere. Legende van St Symoen en St Judas. Legende van St Mathijs. Naleezingen en verbeteringen. Naschrift. — Bilderdijk en Vondel, uit de Feestrede van Mr Is. da Costa. — De Nassausche Glazen ter hoofdkerk van Antwerpen, een kunstwerk van Mr Nicolaas Rombouts, toegelicht door P. Génard (met plaat). — De amsterdamsche tentoonstellingen I. VIIe Brief van Pauwel Forestier. — Een Hollandsch Dorp in de XIVe eeuw, door Mr. [illegible] A. A. van Berkel (VI). — Wandalisme en Pedantismus (XIII) Amotie der Wester-Hal (II). — Bibliografie. — Mengelingen. — Lijst der in het dichtstuk „Der ystorien bloeme" verklaarde woorden.

PARTIE FRANÇAISE.

Inauguration de la statue de maître Laurent Coster. Fleur de l'Histoire. Légendes des Apôtres (III). — La [illegible] Bilderdijk. — Le vitrail de Nassau à Notre-Dame d'Anvers. — Expositions à Amsterdam. — Un village hollandais au XIVe Siècle (le VIme art. de M. van Berkel) — Vandalisme. — Bibliografie. — Mélanges: La Belgique Humingante. — Deviation du plan primitif, à la Cathédrale de Cologne. — [illegible] pre blanc ou blanche.

Bij de aankondiging van den nieuwen jaargang (voor 1857), waarvan het Eerste Nommer spoedig verschijnen zal, mag de Uitgever het berigt voegen, dat door de toenemende medewerking van vele zijner aanzienlijke Noord- en Zuidnederlandsche geleerden en kunstenaars die jaargang nog ruim zoo belangrijk als de verschenen deelen belooft te zijn; iets, dat gevoegd bij den betrekkelijk lagen prijs, die op f 6 — bepaald blijft, het getal der inteekenaars nog meer moge doen toenemen.

Ook is bij bovengenoemde nog verkrijgbaar:

J. A. ALBERDINGK THIJM. **De la Littérature Néerlandaise** à ses différentes époques . . f 2[illegible]

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.